

Izhaja vsaki dan.

Tudi ob nedeljah in praznikih ob 5. uri. ob ponedeljkih ob 2. uri zjutraj.

Posamične številke se prodajajo po 3 novč. (6 stotink) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici. Ljubljani, Gorici, Celju, Kranju, Mariboru, Celovcu, Idriji, Št. Petru, Sečani, Nabrežini, Novemestu itd.

Oglase in naročbe sprejema uprava lista „Edinost“, ulica Giorgio Galatti št. 18. — Uradne ure so od 2. pop. do 7. zvečer. — Cene oglaševanja 16 st. na vrsto petič; poslanice, osnutke, javne zahvale in domači oglasi po nagodi.

TELEFON šte. 1157.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorje.

V edinosti je moč!

Naročnina znaša

za vsa leta 24 K., pol leta 12 K., 3 mesece 6 K. — Naročbe brez dopolne naročnine se uprava ne ozira. Val dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo. Naročnino, oglaševanje in reklamacije je pošiljati na upravo lista.

UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18. (Narodni dom.) Izhajatelj in odgovorni urednik ŠTEFAN GODINA. Lastnik k tiskarstvu lista „Edinost“. — Nacionalna tiskarna koncorcia lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18. Poštne-hranilniški račun št. 841.652.

Akcija za splošno in enako volilno pravico.

V Trstu.

Predvečerašnjim že — posebno na večer — si mogel opaziti na vsem gibanju po našem mestu, da se prebivalstvo pripravlja za naslednji dan na posebno, nenavaden dogodek. Tako nekako je bilo kakor na predvečer velikih, recimo božičnih in velikonočnih praznikov. Po ulicah nenavaden vrvež, prodajalnice povsodi polne, po ulicah so hitele ženske obložene z raznimi potrebnostmi za hišo domačo. Nekateri trgovci in obrtniki so nam zatrjali, da so predvečerašnjim več skupili, nego včasih na predvečer za božične praznike.

Prebivalstvo se je pripravljalo za veliki politični štrajk povodom otvoritve državnega zbora. In res je imelo vse mesto včeraj lice, ki je običajno le ob največjih praznikih. Ne le prodajalnice, ampak tudi kavarnae so bile zaprte do 5. ure popoldne. Šum, ki ga povzroča tramvajski promet, je potihnil popolnoma. Tudi izvoški — karakteristična prikazen vele mestne ulice — so izgubili popolnoma. Vozili so le od specialno-demokratske stranke najeti izvoški z rudičim trakom, košijati zdravnikov z rudičim križem in vozovi pogrebni podjetji s črnobelim križem na roki. Ljudstvo je bilo seveda v prazničnih oblekah in je polnilo ulice že na vsi zgodaj vze slabemu deževnemu vremenu. Že proti 9. uri so ljudje v gostih masah hiteli proti lokalom, kjer se je imelo vršiti za 10. uro napovedanih šestih shodov.

Dva teh shodov sta bila slovenska, a štirje italijanski. Prva dva sta se vršila v delavskem domu v ulici del Boschetto, in sicer eden v dvorani v I. nadstropju, a drugi v dvorani v II. nadstropju. Na shodu v I. nadstropju je govoril g. Kopač, na onem v II. nadstropju pa g. Kermelj.

Italijanski shodi so bili: v gledališču »Politeama Russett«, govoril g. Pittoni, v šolski telovadnici v ulici della Valle, govoril dr. Vivanti, v šolski telovadnici v ulici Paolo Veronesi (v. Jakob), govoril g. Pagnini, in v šolski telovadnici v ulici Giuseppe Parini, govoril g. Tuntar.

Ob 10. uri in tri četrt so bili skoraj vsi shodi končani, a vdeležitelji vsacega teh shodov so se podali v sprevedu na veliki trg, kjer se je vseh 5 sprevedov združilo v enega.

Sicer pa ni bila vdeležba ne na shodih ne na sprevedu taka, kakor se jo je sploh pričakovalo. Na tem je bilo krivo nekaj deževno vreme, nekaj pa tudi — strah pred morebitnimi izgredivi. Spreveda se je vdeležilo vsakega skupaj preko 5000 oseb. Najštevilnejši je bil oni spreved, ki je bil prišel iz delavskega doma, namreč se slovenskih shodov. Ne da bi trdili to le mi sami, ampak splošno priznavaajo vsi, da so tvorili Slovenci polovico spreveda. A tudi shoda Slovencev sta bila najboljše obiskovana. Vsakega teh shodov se je vdeležilo preko tisoč oseb, dočim je bila udeležba na italijanskih shodih jako pičila: na enem teh shodov, in sicer na onem v ulici G. Parini, ni bilo več nego 120 oseb.

Spreved je bil impozanten. Posebno je imponiralo, da so se mase strogo pokorile dani jim paroli.

Vrste so stopale za rudičimi zastavami tiho, dostojanstveno. Ni bilo čuti nijednega vsklika. Na velikem trgu, po Corsu in na trgu Goldoni so bile zbrane ogromne množice gledalcev, ki so se vedle istotako tiho in mirno.

Združeni spreved se je potem pomikal dalje do ulice Economu ter se potem povrnil na veliki trg, a od tod po Corsu do Goldonijevga trga, kjer so se udeleženci razšli.

Po manifestaciji so se polne gostilne in je bilo povsodi najživahnejše vrvenje do okolo 4. ure popoldne, to je do tistega

časa, ko so bili pozvani v dotične lokale, da jim razglasijo z Dunaja došla sporočila.

Okolu 4. ure popoldne se je pa zbrala ogromna množica ljudstva v delavskem domu in po vseh bližnjih ulicah. Tam je g. Pittoni poročal brzojavno vest z Dunaja, da je vlada obljubila ustrešni splošni zahtevi. Za tem je še priporočil delavcem, naj se mirno razidejo, a danes da naj gre vsak na svoje delo.

Drugod.

DUNAJ 28. Danes se po vsej Avstriji vrši manifestacija organiziranega delavstva ki jo je povzročila socialno-demokratska stranka za splošno, enako in direktno volilno pravico. Večina tovarov, prodajalnic in mnogo pisarn je zaprtih.

Delavci zbrani na Dunaju so se podali na Karlov trg, kjer je bil aranžiran veliki demonstracijski spreved. Malo pred 10. uro je mimo parlamenta korakala skupina češko-narodnih delavcev, močna približno 2000 moških, z narodnimi zastavami na čelu. Pred parlamentom so bili aklamirani češko-narodni poslanci ter so se žuli živio klici na splošno volilno pravico. Četrta ure pozneje so prve vrste velikega spreveda dospeli do parlamenta. D petica se je podala v parlamentno postopje, da izroči ministerstvom predsedniku ter predsednikom obeh zbornic peticijo za splošno volilno pravico. Med tem se je pomikal dalje spreved. Čenilo se je, da je v sprevedu 200.000 moških. Nosili so zastave in table, na katerih so bili napisi za splošno volilno pravico. Ob Ringstrasse je bila zbrana ogromna množica ljudstva, da gleda spreved. Blizu parlamenta je ljudstvo prodrlo kordon policije, toda tlo je potisnjeno nazaj. Spreved se vrši mirno in traja ob 11. uri popoldne še dale. Dosedaj ni prišlo do nikakega nemira.

DUNAJ 28. Ko so dijaki, ki so se udeležili manifestacijskega obhoda, ob 1. in tri četrt uri šli mimo vseh čilišč, so katoliški dijaki, nehajajoči se na rampi in ob stopnicah, pozdravili spreved s fuk-klici in žvižganjem, dočim so ravno tamkaj se nahajajoči slovanaki in italijanski dijaki pozdravljali s »živijo« in »evviva« klici. Socialno-demokratski dijaki so na žvižganje z ogorčenjem odgovorili z fuk-klici, dočim so Slovanom in Italijanom priredili ovacije. Med gledalci je nastala panika, vendar so reditelji in policija zopet vzpostavili red. Ostali del spreveda se je izvršil mirno.

DUNAJ 28. (ob 12. in pol.) Spreved demonstrantov nadaljuje ter utegne trajati do 2. in pol. Število udeležencev se čeni na 200.000.

KARLOVI VARI 28. Danes se je tukaj vršil velik demonstracijski obhod, katerega se je vdeležilo 10.000 delavcev. Prodajalnice so bile zaprte. Vse se je izvršilo mirno.

DUNAJ 28. Demonstracijski spreved je trajal 4 in pol ure ter je bil končan ob 2. in pol uri popoldne. Ko se je razhajal, ni prišlo do nikakih nemirov.

LJUBLJANA 28. Danes popoldne se je vršil shod, ki je bil prav dobro obiskovan in na katerega je bilo več govorov za uvedbo splošne in enake volilne pravice. Toliko shod kolikor spreved, ki se je potem vršil, se je končal popolnoma v redu in miru.

BRNO 28. Danes so tukaj socialno-demokratski, kolikor češko-narodni delavci priredili demonstracijo za volilno pravico. Prvih je bilo 15- do 20.000, ki so korakali pod rudičimi zastavami, na katerih so znaki in napisi. Češko narodnih delavcev je bilo 5000 moških, ki so prepevali češke narodne pesmi ter so med sprevedom z revolverji streljali na slepo. Več voditeljev stranke je imelo nagovore. Prodajalnice in tovarne so bile za časa spreveda zaprte. Pripetilo se ni ničesar. Zvečer je bilo 14 shodov.

DUNAJ 28. V zaključek današnje demonstracije za volilno pravico je socialno-

demokratska stranka v skoraj vseh dunajskih okrajih priredila shode, ki so bili mnogčtevno obiskovani, a so se mirno izvršili. Na shodih se je poročalo o izidu demonstracije in o izjavah ministerkega predsednika.

Na več shodih so poročali socialno-demokratski poslanci ter dejali, da so z izjavo ministerkega predsednika zadovoljni. Vendar mora delavstvo skrbeti zato, da bo reforma volilne pravice v najkrajšem času brez odlašanja predložena, sicer si bodo morali svojo pravico s petjo priboriti na ulici.

DUNAJ 28. V vseh pokrajinskih mestih in drugih krajih so danes delavci priredili shode in poulične sprevede v prid splošni volilni pravici. Kukor na Dunaju, tako so bile povsod prodajalnice zaprte, promet z vozovi je bil za več ur ustavljen.

V Gradcu, Solnogradu in Ljubljani so deputacije izročile deželnim načelnikom tozadavne peticije. Manifestacije so se izvršile večinoma popolnoma mirno.

V Pragi niso današnje izjave ministerkega predsednika napravile posebno ugodnega utisa, temu nasproti so se manifestantje v Gradcu, Linču splošno zadovoljili z vlado izjavo.

BRNO 28. Tukajšnje demonstracije za volilno pravico so se končale voharno. Demonstrantje so na policije metali kamenje, ista je rabila gole sablje; polgoma se povrnil mir. V bližnjem Slavkovu so v tovarni za sladkor tuji delavci branili drugim delavcem delati. Orožništvo, ki je bilo pozvano na pomoč, je malo streljati.

Ena oseba je bila ubita, več jih je bilo težko ranjenih, o tih je ena umrla na potu v bolnišnici. V Boekovici je bilo oplenjenih več prodajalnic. Vojaštvo je izpraznilo ulice. Istotako so bili nemiri v Oomucu, kjer je bilo več oseb ranjenih. Sedaj je mir.

Poslanska zbornica.

Dunaj 28. Predsednik graf Vetter je otvoril sejo ob 11. uri 10 minut. Zbornica in galerija sta prenapolnjeni. Med došliimi vlogami se nahaja tudi zakonski načrt za 6-mesečni budžetni provizorij za prvo polletje 1906, predlog o novincih za 1906 in slednjiš predlog za provizorično ureditev trgovine in prometa z Italijo za dobo od 1. januarja 1901. do 8. februarja 1906.

Po rešenih formalijah je ministerki predsednik Gautsch ob splošnem odobrenju zbornice podal nastopno izjavo:

Govornik je povdarjal potrebo ustavnopravnega dovoljenja potrebščin, v to svrhu predložil vlada šestmesečni proračunski provizorij ter prosi za hitro rešitev in sicer ne le iz državnopravnih kolikor iz narodnogospodarskih razlogov, ker se v tem slučaju ne gre za zupnice, ampak za upravna sredstva. Povdarjal je, da je ostalo nespremenjeno stališče vlade glede razmerja do Ogrske.

Nadalje je povdarjal, da morajo ostati nedotaknjene skupne zadeve, posebno pa skupnost vojske v smislu pogodbenih zakonov ter je obširno razpravljal o določbah glede jezikov v polkih; naglašal je, da isti ni nikakaa novotarije, ki ne bo ovirala, da si pribori vojska nove slave, ko bo potreba.

Glede gospodarskega razmerja do Ogrske vtraja vlada nepremično na stališču skupnosti, katero obraniti je možno le tedaj, ako sprejme ogrska vlada dogovore prejšnje vlade glede ureditve gospodarskih razmer obeh državnih polovic brez daljnih koncesij od naše strani. Glede skupnih potrebščin monarhije predložil vlada zbornici zakonski načrt pravočasno, tako, da bo izključeno vsako pretrganje glede pokritja stroškov skupne uprave. Nikakor ne more vlada postopati v tako važni zadevi na lastno odgovornost ter odgovarja važnosti zbornice, da sklene v pravem času pooblastitveni zakon, s katerim poda oporo dejstvenim razmeram, odgovarjajočim vladnim odredbam.

Prehajajo na minola deželnozborna zasedanja je ministerki predsednik v prvi vrsti omenil reformo deželnega in deželnovolilnega reda na moravskem, posledico kompromisa obeh strank, ter je izrazil nado, da bo ta vseh, ki ga je pripisati zmernosti obeh narodov na Moravskem, vplival vgladno in vspodbujevalno tudi na druge dežele z različnimi narodnostmi.

Nasproti vsestranski zahtevi po nadomestitvi splošne volilne kurije v deželnih zborih se splošno in enako volilno pravico zastopa vlada stališče, da splošna volilna pravica z ozirom na veliko razliko delokrogov deželnih zborov in državnega zastopstva nikakor ne more izpodrinuti iz deželnih zborov načelo zastopstva interesov, ker so posebni gospodarski interesi, katere imajo zastopati deželni zbori, vspešneje zavarovani po onem načelu, nego po splošni volilni pravici.

Na to je ministerki predsednik prešel k volilni reformi ter je konstatiral, da zbornica sklepom od 6. oktobra t. l. sicer ni formalno sklenila nujnost vprašanja o uvedanju splošne volilne pravice, pač pa je priznala neizogibno potrebo iste. (Splošno pritrjevanje). S tem sklepom je torej zbornica nujno pozvala vlado, naj temeljito in nepristransko prouči to vprašanje, v sled česar se je odredilo takojšnjo nabavo potrebnega gradiva ter pretresanje istega.

Zbornica iz tega tedaj lahko razvidi, da vlada ni potrebovala v to nikakoršnega posabnega bodrila, izlasti niso tega pospešile razne demonstracije. (Mejkljci). Vladi je zadostoval sklep zbornice in jasno spoznanje, da ako ona v tem temeljnem vprašanju ne prevzame vodstva, ona si tudi ne sme več privajati imena vlade. Ministerki predsednik je razpravljal na to o raznih volilnih sistemih z ozirom na posebne razmere v Avstriji in je naglašal, da mora parlament nuditi verno sliko države.

Tudi ako odpadejo posamezne volilne kurije, mora sestava avstrijske zbornice odgovarjati sorazmerno vsem kulturnim in narodnim silam države. Pokazuje na historični razvoj volilnega prava avstrijskega, ki se sistematično spopolnjuje, narisal je ministerki predsednik temeljno načelo bodoče reforme in je naglašal, da se mora pri nove volilnej reformi vzdržati temelj, da pridobljena javna prava veljajo tudi za bodočnost.

Valed tega ne more vlada misliti na to, da odvzame nepisanim volilno pravico, niti da jo omejuje na gospodarsko-samostojne osebe. Pač pa odločuje nastanjenje le časa, v katerem se more izvrševati volilno pravico v dotični občini; valed tega se da ta določba še spremeniti, posebno še, ker se s tem odloča večja stalnost v narodnih volilnih okrajih in bi se s tem varovalo narodno posastno stanje z ozirom na kratke spremembe.

Skrbno je treba nadalje presojati vprašanje glede popolnega varstva svobode in osebnosti volilca in da se zabrani vsak tarorizem. (Živahna pohvala). Najvažnejše vprašanje je pa varstvo narodnih manjšin proti premoči številne volilcev. Vladi je mnenja, da najboljše varstvo narodnih manjšin nudijo majhna, narodna kolikor možno omejena volilna okrožja. Radi tega predložil vlada zbornici tako razdelitev v volilna okrožja, da se v kljub obziru na naseljenja in sloje posameznih narodnosti vendar kolikor mogoče izogiblje narodnim sporom in tako pripravlja bodočnost misli narodne avtonomije. (Živahna pohvala).

Povsem nevsprejemljivo dozdeva se vladi navadno razdeljenje mandatov po procentualnih razmerah prebivalstva, zlasti ker ne bi odločevalo mehanično številno razmerje nego le narodnostno in kulturno razmerje sil. Že § 6. drž. temeljnega zakona odločuje razdelitev mandatov na posamezne pokrajine. Skušajmo na sličan način v novem državnozbornem zakonu ugoditi vrednosti teh pokrajin

tudi potem, ko bodo odpravljene volilne kurije. Vlada ima pred volim v mislih, da bodo posamezni volilni okraj lahko enotno omejeni v narodnostnem oziru: posamezni občinski okraj naj se združijo, kjer le možno, v enotne volilne okraje in vsaka občina imej svoje volišče. Tudi je ohraniti primerno zastopstvo odlične industrijskih okrajev. Ta načela izvedejo se v vladni predlogi, katera potrebuje skrbnega presojanja z ozirom na važnost in težavnost reforme ter s ozirom na nje veliki upliv na vso skupno javnost.

Vlada je odločila dovesti vprašanje volilne reforme do kraja, ker se nje rešitvi ne daje več izogibati. (Priljubljenost). Ona hoče vse sile napeti, da predloži to predlogo zbornici najkasneje vsaj do koncem februarja (Živahno prigovarjanje in pohvale). Vlada se zanaša na pomoč zbornice. Po možnosti hoče ona vstreči željam strank glede razdelitve volilnih okrajev ter glede števila mandatov. Ker posebno ji je na tem leželo, da državo vdržejo stranke sodelujejo na tako temeljnem vprašanju in da se tem tudi v prihodnje nudi možnost uveljavljati interese in načela, katera oni zastopajo.

Istotako bo lojalno sodelovanje strank z vlado v vprašanju zaščite narodnostnih razmer največje vrednosti.

Ministrski predsednik povdarja, da čim večja so pričakovanja prebivalstva o ugodnih posledicah volilne reforme na notranje politične razmere, tim silneje se pojavlja skrb, da se ne bi ta pričakovanja izjalovila. Iz tega razloga mora se pretresati istodobno tudi reforma zbornice in revizije zakona o poslovnem redu državnega zbora, ako se hoče zavarovati enakomerno poslovanje zakonodaje. Vlada predloži zbornici tozadevni zakonski načrt, ki naj zajamči redno poslovanje parlamenta v njega lastnem interesu. Nasledel se bavi vlada s prašanjem ne bi li kazalo preskrbeti onim interesom, ki bi trpeli valed razširjenja državnozbornske volilne pravice možnost primernege zastopstva s preosnovno gospodarske zbornice. (Dolgotrajni ropot in mejklice). Vlada je odločno za to, da se dovede do kraja volilna reforma. (Živahno priljubljenost); njo vodi pri tem prepričanje, da je za ohranitev države največje važnosti, ako so valed volilne reforme najširši sloji zainteresirani na državni upravi v večji meri. Zakonito izvršenje tako velike reforme pa ni možno, ako je istemu pot zastavljena s celo vrsto drugih predlogov, kakor z budgetnim provizorijem, s trgovinskimi pogodbami, ali s predlogom o novicah. Za pospeševanje rešitve volilne reforme je torej koristno, odstraniti vse, kar bi utegnilo ovirati hitro in nepretrgano posvetovanje iste. Vlado in parlament mora pred vsem voditi ozir na blagor države, ki nju vsem zaščito. Ako se ima stvoriti nov volilni red, mora država nastopiti to novo smer z gotovostjo, kajti naj bo potreba reforme volilne pravice še tako velika, mora biti smer avstrijske politike pred vsem ta, pomnožiti notranji mir in pravno varnost narodov ter povečati državno silo. (Živahno priljubljenost; posl. Stein kliče: Vuu; ropot, dolgotrajen nemir). Ministrskemu predsedniku čestitajo.

Valed predloga poslanca dra. Rybára sklene zbornica otvoritev debate o vladini izjavi; debata začne po polurnem prestanku.

Posl. Sternberg se oglasi kakor prvi govornik.

V debati o vladni izjavi je posl. grof Sternberg označil sedanje akcije vlade o volilni reformi kakor političen »švindeln«, ker vlada ve, da ne bo ta zbornica nikdar sklepala o splošni volilni pravici. Preden se prične razprava o reformi tako važnega vprašanja, bi se bilo moralo zbornico razpušiti ter vprašati narode.

Posl. Romančuk je dejal, da edina pot, ki vodi iz sedanjih žalostnih razmer, je splošna volilna pravica in narodna avtonomija. Na to je bila seja prekinjena.

Prihodnja seja v četrtek.

Dunaj 28. Med došlimi vlogami poslanske zbornice se nahaja nujni predlog in interpelacija posl. Klofača in tovarišev glede postopanja praške policije povodom dogodkov, ki so se vršili v Pragi in praških predmetstvih dne 4. in 6. t. m., o priliki demonstracij za splošno volilno pravico. Nadalje interpelacija posl. Breiterja in tovarišev, v kateri se s ozirom na sedanje dogodke v Rusiji vpraša vlado, kaj da miali storiti, ako se ne bo ob eventualnem ponavljanju plenjenja in klanj v Rusiji ščitilo živ-

ljenje in lastnina avstrijskih državljanov. Nadalje interpelacija socijalno-demokratskih poslancev, češ, ako so resnične govornice, da sta se nemška in avstro-ogrška vlada napram Rusiji obvezali, da bosti v slučaju, ako se revolucija v poljskem kraljestvu razširi, Rusiji pomagale. Konečno interpelacija posl. Sylvestra in tovarišev glede vdeležbe avstro-ogrške monarhije v tašasni akciji evropskih volesil proti Turčiji.

Dunaj 28. Predsednik poslanske zbornice grof Vetter je v svojem odgovoru voditelju deputacije izjavil, da najplemeniteja dolžnost zakonodaje je, da sledi klicu, ki prihaja parlamentu iz vseh slojev prebivalstva po razširjenju volilne pravice. Ako pride državni zbor v položaj, da v tem vprašanju zavzame svoje stališče, bo deputacija s predsednikom poslanske zbornice vred soglašala v tem, da se bo važno vprašanje o reformi volilne pravice, ki je ob posebnih, političnih in narodnih razmerah Avstrije tako težavno, le tedaj za vse dele prebivalstva ugodno rešilo, ako bo parlament popolaoma mirno, brez predaodkov in brez uplivanja od zunaj, vršil svojo nalogo. Deputacija naj zaupa previdnosti in dobri volji zbornice. Predsednik bo po vseh svojih močeh pospeševal delovanje zbornice ter jo podpiral.

Predsednik gospodske zbornice, knez Windischgrätz je izjavil, da ne more preju dicirati stališča gospodske zbornice, meni pa, da mu je možno zatrditi, da se gospodska zbornica po najboljem znanju in najbolji volji, ne glede na možne vnanje uplive, potrudil, da izvrši svojo patrijotično dolžnost.

Ministrski predsednik Gautsche je v svojem odgovoru pokazal na znano izjavo vlade v »Wiener Abendpost«, kakor tudi na izjave, ki jih je ministrski predsednik podal odposlanstvu industrijskece, kjer je izraženo stališče vlade glede vprašanja o volilni reformi. To stališče pojasni ministrski predsednik v daljšem govoru v poslanski zbornici, tako da bo v najkrajšem času poješenjen namen vlade. Ministrski predsednik je trdno prepričan, da sta mir in red najboljše sredstvo za pospeševanje volilne reforme.

Pisma iz Prage.

(Izvirni dopisi).

Dne 21. listopada 1905.

II.

V nedeljo, dne 19. t. m. stopilo je češko učiteljstvo v prednje bojevalnikov za enakost občanske za vseobčno in direktno volilno pravico. V veliki dvorani Narodnega doma na Kral. Vinogradih sešlo se je ob 2. uri pop. impozantno število češkega učiteljstva z deputacijami iz vseh čeških dežel na vrlolepo manifestacijo. Predsednikom je bil izvoljen pisatelj učitelj Tůma, ki med češkimi humoristi zavzema prvo mesto. Prečitani so bili razni pozdravni brzojavni dopisi, ali najzanimivejši je bil pozdravni dopis prof. Tílske, ki izražal svoje največje ogorčenje nad češkimi poslanci v moravski deželni zbornici, pa dalje dokazuje, da je potrebno vstrajati v boju za prava človečanstva, za novi razvoj narodov.

Učitelj-referent g. Skála je proglasil med drugim, da češko učiteljstvo brez razlike strank, nestrani in števila, pristopa k vretam bojevalnikov za vseobčno volilno pravico ter izražal svojo solidarnost z delavskimi strankami, ki so istotako nesvobodni in vjarmljeni kakor učitelji, ki se jim vzkrača državljanska ravnopravnost. Govornik je obsojal z ostrimi besedami krivice volilnega reda. Mi učimo v šoli enakost revnih z bogatimi pred zakonom in uradi. Hočemo vao deo jednako vzgajati in ravnamo z njimi jednako. Zato moramo skrbeti za to, da bo v bodočem življenju naših vgojencev uvedena ravnopravnost državljanska.

Učitelj Nepokoj je izjavil, da so češki agrarci vrlo preplašeni valed gibanja za volilno pravico. Gibanje za občno volilno pravico je veletok, ki nezadržno valí naprej in vstavljati ta veletok, bilo bi Safovo delo.

V imenu vodstva češke narodno-socijalne stranke je pregovoril g. Piehl, ki se je v imenu stranke zahvalil učiteljstvu na tej solidarnosti.

Učitelj Tušek je dokazoval, da vseobčna volilna pravica privede nas bližje k zaželjenemu idealu ravnopravnosti vseh ljudi. Kdor se je danes porodil revež, mu je odsojeno, da ostane revnim in brezpravnim. Skosi stoletja oklepa narode okov, bodi v obliki meča, bodi denarja. Povsod imajo

prednost oni, ki se morejo izkazati z imetjem in posestvom. Šla pa je ono sveto mesto, kjer se mi učitelji žrtvujemo ravnopravnosti vseh. Se vseobčno volilno pravico se doseže morala, kajti ona (pravica) je izborna sredstvo izgoje. Zato vse v boj za vseobčno volilno pravico!

Na to je nastopil veliki češki učenjak, znani profesor Masaryk. Pozdravljen je bil z gromovitim ploskanjem in govoril je v tem smislu: učiteljstvo naj uvažuje, da li ne bi bilo možno pritegniti v tok za volilno pravico tudi srednje- in visokšolsko učiteljstvo? (Gromovita priznavanja.) To je možno, ako se odstranijo nekatere formalnosti. Tukaj gre za vseobčni politični interes. Inicijativo k temu mora dati seveda ljudsko učiteljstvo, kajti profesorji so pač nekateri švedno obdani s konservativnim katederskim prahom in se vam ne bodo ponujali. Nadalje opozarja prof. Masaryk, da toka tega gibanja ni možno vstaviti. Ako bo vlada poskušala vstavljati ta tok, potem se podere Avstrija v prah. Kajti, potem dobimo revolucijo in te bi Avstrija ne prežvela! Zato je on (prof. Masaryk) prepričan, da bo obča volilna pravica uvedena, ali pa bo na volilno geometrijo!! Volilna geometrija se da tako zasukati, da smo lahko še na slabšem nego sedaj! Posebno proti delavstvu bodo imeli vsi reakcionarji bič v domovinskem pravu! To domovinsko pravico hočejo regulovati, da bi bilo kolikor največ razdeljejecev. Govornik je dokazoval, da je šola v Avstriji politična institucija, v kateri ima učitelj proizvodnino edino le vladno in konservativno politiko. Nasproti temu se mora učiteljstvo demokratizovati in socijalizovati. Na koncu je rekel govornik, da se kakor Moravan eramuje tega, kar se je zgodilo v moravskem deželnem zboru. Tukaj je možno edino dvoje: ali se je to zgodilo brez vednosti prištega glavnega odbora mladočeške stranke, v tem slučaju sploh ni pri mladočeški stranki nobene volstva in nobene avtoritete; ali pa se je zgodilo z vednostjo centralnega odbora mladočeške stranke v Pragi, potem pa je pri nas to, kar se od mladočeške strani govori o občni volilni pravici, naprosto golju fja. Govornik je pozival, ako je kateri zastopnik mladočeške stranke tu, naj to izdajstvo opraviči, ali živa duša se ni oglasila. Po dovršenem govoru je bilo prof. Masaryku viharno aklamovano.

Na to pa je nastopil češki Lassalle, glavni vodja češke socijalne demokratične stranke, dr. Soukup. On je urednik najbolj razširjenega češkega lista, socijalno-demokratskega dnevnika »Pravo Lidu«, ki sedaj izhaja v 120 000 izvodih. Dr. Soukup je že po svoji znanosti sila simpatičen človek. Velik, vitek in mršav je, nosi dolgo svetlo brado; bistro veliko oko spričuje, da v njegovem sreču ni hlimbe. Bil sem že v mnogih deželah in državnih zbornicah, ali nisem še videl slučajja, ko bi bil kak govornik tako burno aklamiran, kakor je bil dr. Soukup na tem shodu.

Vsebio govor dr. Soukupa Vam podam v prihodnjem pismu.

Naš tujski promet.

(Ponatis iz »Gorenjca« št. 43 iz leta 1905.)

(Zvršetek.)

K temu bi bilo še pripomniti: Kranjsko s svojimi jamami, posebno s Postojnsko jamo, je smatrati kakor središče tujskega prometa avstrijskih dežel. Pri Postojnski jami je država tudi soupravnaica. Radi tega je uvaževati troje: deželo kranjsko, avstrijska mesta in krcnovine. Z ozirom na zadnje, to je, na avstrijska mesta in krcnovine ter državo, ima dežela, oziroma faktorji, ki delujejo za povzdigo tujskega prometa, posebno pravico do posebne in izdatne državne subvencije za propagando tujskega prometa.

Švicarji se morajo posluževati že umetnosti, da priklepajo nase ptujce; saj delajo že na mnogih krajih vzpenjače in gorske železnice. Dežela Kranjska pa ima take špeci-jalitete, kakoršnih ni nikjer. V Švici proizvoda tujski promet kakih 120 milijonov K prometa. Kranjska bi morala razmeroma imeti okoli 17 milijonov K prometa, ako bi toliko storila za tujski promet, kakor stori Švica. Sveda bi morali sodelovati vsi poklicani činitelji, da bi se doseglo tak promet. Predvsem je to dolžnost dežele, torej deželnega zbora. Subvencija države, ki znaša za vsa Avstrijo 70.000 kron, bi komaj zadostovala za Kranjsko. Ako bi se hotelo delovati tako racionalno, kakor se dela v Švici, bi morala

dati Kranjska v razmeri s Švico na leto 60 tisoč kron samo za reklamo. Vapeh tujskega prometa bi prišel v korist vse deželi, ratorej bi deželni zbor lahko brez vseh pomislekov dovolil izdatno svoto za povzdigo tujskega prometa.

In še drug faktor je, ki je zelo važen in na katerega bo treba vplivati z vsemi močmi. To je južna železnica. Treba jo bo pripraviti do tega, da bo omogočala promet in podpirala, saj bo to tudi njej sami na korist. — Zares neumljivo nam je, zakaj južna železnica, ki je Opatijo takorekoč ustvarila, postojinske in škecijske jame ne vpoštevata in svojega prometa ne prilagodi tem razmeram. Opatijska okolica je nadomestljiva, imenovani jami pa ne. Čudom se moramo čuditi, da južna železnica niti najpreprostejše udobnosti ne pripravi obiskovalcem teh jam. Saj ne npravi niti preproste verande na peronu postojinskega kolodvora in ne preskrbi zadostnega števila železniških voz o svečanostnih prilikah ob pohodu Postojinske jame. Južni železnici ne prihajajo niti na misel abozma-vožni listki, kakoršni so uvedeni v Švici. To so po našem mnenju stvari, za katere naj bi se naši poslanci zavzeli z vsemi sili. V deželnem zboru so se konstituirali razni gospodarski odeski. Enega pa pogrešamo in ta je: odesk za povzdigo tujskega prometa, ki naj ga izvole čim preje. Po našem mnenju to niso idealni načrti, ker temelje na številkah. Ta zadeva je tako vitalnega pomena za našo deželo kakor malokatera, ker ima naša dežela dve tako privlačni točki, kakor nobena druga. Ne moremo si kaj in ne štejemo naj se nam v zlo, če se nam zde naši ljudski zastopniki premalo stvari, za katere naj bi se ustvarijo prometa, ker računajo le z že obstoječimi dejstvi.

Naše mnenje je, naj se deželni zbor z vso resnostjo loti akcije za povzdigo tujskega prometa na Kranjskem.

Nedavno je bilo v železniškem ministertvu pod predsedstvom ministrskega svetnika dr. Röllla posvetovanje, na katerem se je letos prvokrat razgovarjalo o stvareh, ki so v zvezi s povzdigo tujskega prometa. Posvetovanja so se udeležili odposlanci finančnega ministerstva, namestništva Tirolske in Predarliske, dunajskega magistrata itd., kakor tudi odposlanci mnogih prometnih uprav, edine zastopstvo komisije Postojinske jame ni bilo navzoče. Konec tega posvetovanja so temeljito razpravljali o vprašanju, na kak način pridobiti sredstva, ki so potrebna za večje akcije v svrhu povzdige tujskega prometa. Prišlo se je razmotrivati o idji, bi-li ne kazalo uvesti v ta namen posebno naklado, morda v zvezi z ono za doneske k trgovinski zbornici?

Ali ne bi bilo možno, da bi ravno Kranjska prva sprožila to vlevažno akcijo ter bi se posvetovala o tem činu samopomoči in ga izkušala izvesti? Ako se že ministerstvo bavi s takimi mislimi v povzdigo tujskega prometa, koliko bolj je v to poklicano deželno zastopstvo, osobito ono Kranjske, ker od drugod ni upati zboljšanja blagostanja!

Tujski promet je dandanes velik narodnogospodarski činitelj, katerega važnost narašča od dne do dne. In da se dosežejo v resnici veliki uspehi, morajo sodelovati združene moči pod uradnim vodstvom, ne pa društvo, ki razpolaga z najprimitivnejšimi sredstvi, ki si jih mora še-le priboriti z velikimi težavami.

Konečno opozarjamo še slovenske finančne kroge, bi-li ne bilo možno osnovati konsorci-jev, ki bi gradili hotele? Potem bi se ne moglo jadikovati, da tujei odnašajo največ dobička od tujskega prometa, potem bi se jim kapital obrestoval višje nego po 4 odstotke.

Shod kranjske katoliško-narodne stranke.

V Ljubljani se je v nedeljo vršil shod zaupnih mož kranjske katoliško-narodne stranke, na katerem je bilo sklenjeno, da se bo stranka v bodoče zvala: Slovenska ljudska stranka. Načelnikom stranke je bil izvoljen dr. Šusteršič. Shod je bil jako dobro obiskan.

Drobne politične vesti.

Narodnosti na dunajskih visokih šolah. Glasom statističnih podatkov je bilo v zimskem semestru 1903/04 na dunajskem vneučilišču 5278 Nemcev, 282 Čehov, 220 Poljakov, 60 Malorusov, 681 Jugoslovancev, 177 Ital., 43 Rumunov, 23 Madjarov in 271 drugih narodnosti. Na dunajski teh-niki je bilo 1939 nezákizh dijakov, 61 Čehov, 127 Poljakov, 13 Jugoslovancev, 8

Malorusov, 48 Madjarov in 45 ostalih narodstev. Na viši poljedelski šoli je bilo 238 Nemcev, 220 Nemcev, a na akademiji umetnosti 233 Nemcev in 43 Nemcev.

Domače vesti.

Dopolnilna državnozborna volitev v Trstu. Torej — imenovan je. Naslednik odstopivšemu zastopniku mesta tržaškega, viteza Searamanga, je postal v to komandirani magistratni asessor dr. Pittacco. Na tej volitvi se prav drastično kažejo absurdnost sedanega volilnega sistema in dekadence tržaškega političnega življenja. To ni politično življenje, to je — močvirje, v katerem je vsa možna volja posamnjakov. Vsakdo, ki si želi pravega in zdravega političnega življenja v Trstu, mora želeti, da je bila to zadnja taka volitev v Trstu!

Pulski »Omnibus« za splošno in enako volilno pravico. Z ozirom na možnost, da bo vlada skušala zavlačevati uvedbo splošne in enake volilne pravice pulski »Omnibus«: Vsprimo te možnosti, kaj je naša dolžnost? Nam, kakor sičvom tlačnega naroda je dolžnost ta-le: da storimo vse možno, da se v sporazumljenju s proletarijatom vseh narodov uvede v Avstriji splošna, enaka, direktna in tajna volilna pravica. Nič ozirom od strani posameznikov do privilegijev, ne do narodov nasproti narodom. Potem še le bomo mogli napredovati mirni in svobodni.

V Opatiji je bilo od 1. septembra 1905. do vstetega 23. novembra 5712 oseb. Od 17. novembra 1905. pa do vstetega 23. nov. je prirastlo 199 oseb. Dne 23. novembra je bilo navzočih 743 oseb.

Shod na Frdeniču za splošno volilno pravico. V »Gospodarskem društvu« na Frdeniču vršil se je v nedeljo jako lepo vspel shod, ki ga je sklical g. Fr. Mekinda. Predsednik shoda je bil g. Koejančič, zapisnikar pa g. Fr. Valič. Prvi govornik je bil gospod Mekinda, ki je v jedrnatem govoru razpravljal o splošni volilni pravici. Za njim je govoril socijalni demokrat g. Kermelj, ki je tudi povoljno rešil svojo nalogo. Jako poučno je govoril gospod Mileš Kamušič, ki je zbranim ljudstvu označil sedanji vladni zistem ter je nazadnje razložil bistvo splošne in enake volilne pravice. Gospod Kamušič si je stekel veliko priznanja s svojim lepim govorom. Tretji govornik je bil trgovec g. Škerl, ki je tudi pojasnjeval sedanje zahteve glede volilne pravice. Ob 6. in pol uri zvečer je predsednik Koejančič zaključil zborovanje. Po shodu se je ob pevanju društva »Slovenska mladina« razvila jako lepa domača zabava, ki je trajala pozno v noč.

Poskus samomora. Včeraj popoldne okoli 2. ure je bil prišel v hotel »de la Vile« neki 22-letni tujec. Zaprl se je takoj v sobo, ki so mu jo bili odkazali, a eno uro pozneje se je v sobi dvakrat z revolverjem vstrelil v glavo. Pozvan je bil takoj zdravnik se zdravniške postaje, ki ga je dal nemudoma odvesti v mestno bolnišnico.

Nesrečnej je Dunajčan, a ime mu je J. M. Mihalek. Zdravniki so konstatovali, da je jako težko ranjen, in da je malo nade, da ostane pri življenju.

Gospodarsko.

Trgovina prometa.

Minolo soboto je nastopil pot »naravnost« v New York paroplov »Erny« (420 ton), ki pripada »Avstro-Amerik. družbi« — Bratje Kozulič. Kakor znano, je to najboljša pomorska družba, ima za avstrijske izseljence najkrajše, najcenejše in zato tudi najpraktičnejše zveze med Trstom in Ameriko. A družbi je lahko vzdržavati te zveze, ker poseduje 30 najmodernejših parnikov. »Erny« je jako eleganten in udoben parobrod, a upravlja ga naš Slovec Silvijs Kozulič. V soboto se je odpeljalo 326 oseb, in to 308 tretjega, 10 drugega in 8 prvega razreda. Radi statistike izseljencev omenjamo, da je z »Ernyjem« odpotovalo v Zedinjene države 193 Rusov in Poljakov (od teh 32 Židov), 40 Madjarov in Slovakov, 20 Hrvatov, 18 Črnogorcev, 29 Slovencev, 4 Nemci in 5 Italijanov. Žensk je bilo 78. »Erny« se ustavi v Patrasu (Grška), kjer se ukrepa kakih 250 potnikov. To so cela plovena mesta, v katerih prebivalec — potnik ugodno potuje v daljše kraje, kjer se bodo spominjali svoje domovine in svojih milih in dragih.

Društvene vesti in zabave.

»Legionarij«. Oposarjamo elavno občinstvo, da priredi naše obče priljubljeno dramatično društvo v nedeljo, 10. decembra, krasno narodno igro s petjem »Legionarij«, na kateri bo gostoval režiser ljubljanskega gledališča g. Ant. Verovšek. Več o tem bo razvidno iz plakatov.

»Božično drevo« v Opatiji. Odbor za prireditev »Božičnega drevesa« v Opatiji vabi na zabavni večer, ki ga priredi dne 2. decembra v prostorih »Zora« v Opatiji. Sodelovala bosta pevsko društvo »Lover« in novoustanovljeni cerkveni mešani zbor. Začetek ob 8. in pol uri zvečer. Ves dohodek je namenjen »Božičnemu drevesu«. Zato se bodo preplešila hvaležno vsprejemala.

Brzjavne vesti.

Potrjen zakon.

DUNAJ 28. Cesar je potrdil zakonske načrte, ki jih je sklenil moravski deželni zbor glede sprembe deželnega reda in deželnega volilnega reda, nadalje uravnave uporabe obeh deželnih jezikov pri avtonomnih oblastih in glede narodne razdelitve šolskih oblastij.

Budimpeštansko županijo.

BUDIMPEŠTA 28. V županijski hiši se dela normalno. Veliki župan grof Lasberg je izjavil, da ignorira včerajšnje sklepe županijske kongregacije, ker nima od iste nikakega uradnega poročila. Ako pride grof Vigyazo v hišo, bo znal preprečiti, da ne prevzame nikakih uradnih agend.

Nemški državni zbor.

BEROLIN 28. Državni zbor je danes imel svojo prvo konstitujočo sejo. Zbornica je bila sklepčna. Jutri se bo vršila volitev predsedstva.

Kralj Oskar in kralj Hakon.

KRISTIANIJA 28. Kralj Oskar je kralju Hakonu poslal nastopno brzjavko: Zahvaljujoč se Vašemu Veličanstvu za brzjavko, bodite osvedočeni, da bo vsaka odkritostna želja po dobrem sporazumljenju med obema državama od moje strani našla vedno simpatičen odmev.

Japonsko posojilo.

LONDON 28. Subakripija za japonsko posojilo je bila ob eni uri popoldne zaključena.

Romunska zbornica.

BUKAREŠTA 28. Zbornica je bila odprta danes s prestolnim govorom, ki ga je radi dejstva, da je kralj na lahko obdel, prečital miniaterski predsednik. Prestolni govor konstatuje ugodni položaj in vse valje elabi laški letini.

Izjava Chamberlaina.

LONDON 28. Finančni minister Chamberlain je včeraj v nekem govoru, ki ga je imel v Roessythu, izjavil, da ni nastala kriza niti v kabinetu niti v stranki.

Vihar na angleški obali.

LONDON 28. Iz vseh strani angleške obale prihajajo poročila, da je v ved silnih viharjev ponesrečilo mnogo ladij in ljudi. Parnik »Peridot«, ki vozi med Glasgowom in Belfastom se je pri otoku Magez razbil in se potopil. Kapitan in posadka, sestojeca iz 10 mož, je utonila.

Škof Orleanski v Rimu.

PARIZ 28. Iz Rima poročajo, da je škof v Orleansu, v stvari proglašanja Jeanne d'Arc za svetnico, dospel tjakaj. Škof bo istočasno papežu poročal tudi o sedanjem položaju cerkve na Francoskem in o razpoloženju francoskih katolikov.

Japonske izgube v vojni.

LONDON 27. »Daily Telegraph« poroča iz Tokija od 25. t. m. Armadni medicinski list poroča, da so Japonci imeli 218.429 mrtvih in ranjenih vojakov, čobilelo je pa 221.136 mož.

Rusi nameravajo nemudoma tvoriti redno plovbo na skrajni vzток vstevši Korejo.

Dogodki na Ruskem.

PETROGRAD 28. (Petr. brz. agent.) Govori se, da je 33 tovarn, v katerih je delalo 75.000 delavcev, istim naznanilo, da jih odpusti iz dela.

PETROGRAD 28. (Petr. brz. agent.) Svet delavske deputacije je sklenil prisiliti petrograjске tovarne s vsesuskim štrajkom, da se zopet odpro ter pričeti v to svrhu agitacijo med mestnim in kmetakim prebivalstvom ter med armado in brodomjem.

Vrenje v Mandžuriji.

PETROGRAD 28. »Russ« poroča, da narašča vrenje v Mandžuriji. V Harbinu je bilo moštvo aretovano. Tudi v obmejnih delih Sibirije se poroča o enakih pojavih.

SAMARA 28. (Petrogr. brz. agent.) Posamezniki, da smatra potrebnim, da izroči katerumusi bodi zastopniku semstva listaico ministerstva za notranje stvari.

PETROGRAD 28. (Petrogr. brz. agent.) Vlada list poroča, da hodi v tukajšem Schüsselburskem mestnem delu po ulicah 6000 delavcev, oboroženih z revolverji, loveškimi puškami, noži in sulicami in sicer v oddelkih po 10 mož. Od teh jih 300 pripada takozvani delavski brambi. Ti hodijo po ulicah, kakor pravijo, da branijo mirno prebivalstvo, v resnici pa da branijo revolucijonarje proti policiji in vojaštvu.

Punt v črnemorski floti.

SEBASTOPOL 28. (Petrogr. brz. agent.) Zdi se, da se je tukaj zopet povrnil mir. Državna poslopja stražijo vojaki.

PETROGRAD 28. Glasom dospelih poročil se punt v Sebastopolu razločuje od kronstadskega v sklepu morskarijev, kateremu so se pridružili delavci admiralitete, da ne bodo plenili in morili ter da bodo skrbeli za vzdrževanje reda. Brestski polk je prešel k puntarjem, potem ko so vojaki zaprli poveljnika trdnjave, poveljnika polka in pet častnikov. Njih prižadavanja, da bi pridobili tudi Bialostoški polk, so ostala brezvapešna.

SEBASTOPOL 28. Danes potuje puntarjem rok, da se udajo. Poveljništvo križarja »Očakova« je prevzel revolucijonar, odvoljeni poročnik Schmidt. Mestna дума se je z nužno prošnjo obrnila v Petrograd, naj izda odredbe, za rešitev mesta.

MOSKVA 28. (Petrogr. brz. agent.) Včeraj je bilo vse predpisano ravno zaključeno g. kmetijskega kongresa aretovano. Med 8 aretovance se nahajata zapisnikarja Čirikov in Tar, ki sta javno propovedovala vstajo.

PETROGRAD 28. Listi poročajo, da je grof Witte naznanil zastopnikom mest in

PETROGRAD 28. (Petrogr. brz. agent.) »Novoje Vremja« poroča iz Sebastopola: Na shodih v vojskaicah so bili navzoči tudi odposlanci vojnih ladij »Panteleimon«, prejšnji »Potemkin«, in križarja »Očakov«. Druge vojne ladije, nahajajoče se v pristanišču, se niso odzvale pozivu, da se priključijo. Brestski polk se je ločil od puntarjev ter se je podal v taborišče, kjer se zbirajo zveste čete. Vojaske oblasti je čakajo. Vodovod stražijo vojaki. Židovsko prebivalstvo beži. »Russ« poroča, da so puntarji izpustili na svobodo poveljnika trdnjave Mepiejeva in generala Sjedelnikova. Poveljniki in drugi častniki vojnih ladij so bili ujeti. Topništvo se je pridružilo

revolucijonsnemu gibanju. Admiral »Čuhnin« je oddal poveljništvo zbraemu poveljniku Möler-Sikomel'skemu. Zvečer so vse vojne ladije po deputacijah izjavile svoje simpatije puntarjem. Železniški tir je do Inkermana odtrgan.

Bratje Sokoli!

Podpisani »Zabavni odsek Tržaškega Sokola« naznanja Vam in cenjenim prijateljem Sokola, da se bo drugi plesni venček vršil v lastnih prostorih dne 2. decembra tega leta. Pričetek ob 9. uri zvečer. Na plesu bo sviral orkester. Ako ni kateri izmed bratov Sokolov prijel po pomoti vabila, naj se smatra povabljen tem potom. Nadejaje se mnogoštevilnega obiska kličemo Vam bratski Na zdar!

Zabavni odsek.

Patentovani divan-postelja Mahnich odlikovan v Florenciji 1905 se zlato kolajno in nagrado.

Je edini divan, ki služi ob jednem tudi za posteljo se žimnico in podglavjem in neobhodno potreben onim družinam, ki imajo malo stanovanje.

Plačevanje na obroke.

Anton Mahnich, ul. Sv. Ivana 10.

Sprejemajo se vsakovrstna dela in po posebnih načrtih. Ilustrovan cenik brezplačno in franko.

Tovarna pohištva

RAFAEL ITALIA

Velikansko skladišče in razstava pohištva in tapetarij

TRST

ulica Malcanton števil. 1

po zelo nizkih cenah.

Tovarna pohištva

Aleksander Levi Minzi

ulica Tessa števil. 52. (nasproti hiši).

ZALOGA:

PIAZZA ROSARIO (železne postelje).

Cene, da se ni bati nobene konkurence. Sprejemajo se vsakovrstna dela tudi po posebnih načrtih. Ilustrovan cenik brezplačno in franko.

Mizarska zadruga v Gorici (Solkan)

tovarna pohištva s strojevnim obratom
priporoča slavnemu občinstvu svojo

zalogo pohištva
prej ANTON ČERNIGOJ

via dei Rettori števil. 1 (Rosario) - v Trstu - tik cerkve Sv. Petra v hiši Marenzi

Največja tovarna pohištva primorske dežele.

Pohištvo izdeluje se solidno, trpežno in lično, in sicer samo iz lesa, posušenega v tovarniški sušilnici s temperaturo 60 stopinj.

Vsaka konkurenca je izključena. Album pohištva pošlja se brezplačno.

Prodaja se tudi na mesečne obroke.

Zastopstva v: TRSTU, ŠPLJITU in ALEKSANDRIJI (ORJENT).

Serravallo-vo železnato kina vino

za bolehe otroke in rekonvalescente.

Provzroča voljo do jedi, utrjuje želodec in ojačuje organizem.

Priporočeno od najslovečih zdravnikov v vseh slučajih, kadar je treba se po bolezni ojačiti.

Oblikovano s 16 kolajnam in raznih razstavah in z nad 3000 zdravniškimi spričevili.

I. SERRAVALLO

Trst.

Sprejema vloge: na knjižice po 3 1/2 % obresti, na tekoči račun po 3 1/2 % obresti z odpovedjo 8 dni, na žiro račun 3 1/2 % brez odpovedi do K 40.000, za večje zneske pa se je treba glede odpovedi sporazumeti.

Vse vloge se potrdijo v tozadevnih knjižicah.

Izdaja nakaznice na vsa glavna tržišča monarhije in inozemstva in dovoljuje kredit proti dokumentom ukrcanja.

„JADRANSKA BANKA“ v TRSTU.

ulica Nicolò Macchiavelli 26.

eskomptuje menice, daje predujme na vrednostne papirje kakor tudi na blago, ležeče v javnih skladiščih.

Preskrbuje vsa borzna naročila najhitreje in najvestneje pod kulantnimi pogoji.

Kupuje in prodaja vrednostne papirje vsake vrste, devize, inozemski zlati in srebrni denar ter bankovce, vnovčuje kupone in izžrebane vrednostne papirje pod najugodnejšimi pogoji.

Posreduje in konvertira hipoteke pri prvih hipoteknih zavodih pod najugodnejšimi cenami.

MALA OZNANILA.

V novi prodajalnici jestvin in kolonijal Petra Peternele v ulici Giulia št. 76 je dobili vsakovrstne jestvine kakor: kavo, riž, testenine (napeljske), sladkor, turško in belo moko, naravno maslo, svinje, mleko, jedilno olje prve vrste po 36 novč.

— Blago vedno sveže. —

MIRODILNICA
Henrik Bonetta
ul. Carradori 18 (vokal Goppa)

Specializirana navadnih in medicinskih drog, barv, pokosil, lakov, škot, čopičev, navadnega in parfumskega mila, petroleja, spirita (žeste) za gorila. — Barvilo za čiščenje vina.

Nizke cene.

Prodaja na debelo in drobno

Županstvo v Sežani razpisuje z 1. prosincem 1906

službo občinskega tajnika

z letno plačo K 1000; zahteva se kaveje K 400. Ako dotičnik prevzame tudi cerkveno orgljanje, za to plača po dogovoru. Prošnje in tozadevna spricvala sprejema in daje pojasnila do 27. grudnia t. l. gori navedeno Županstvo.

Težaka išče trgovina z ogljem, ulica Squero nuovo 15. — Mora biti pošten, varen tega dela, vešč slovenskega in italijanskega jezika. — Tedenska plača 20 K.

Barvanica, pralnica in čistilnica na suho na parno moč

Albin Boegan
Trst - ul. Farneto št. 11 - Trst.

Ne da bi se razdrla, se obleka barva, pere in na suho očisti z največjo točnostjo. — Barva, pere in, lika se pregrinjala, blago od pohištva, pokrivala itd. — Na par se moči suknjeno blago.

Kovaška mehanična delavnica
Izvarna kovin, za od za niklovanje, nožičevanje, posrebranje, rokotlovanje in pocinjenje.

VIKTOR FANO
ulica R. Zovenzoni št. 4
ZALAGA PRVE TRŽAŠKE TVRDKI

K. grof Strassoldo
v Strassoldo na Primorskem, spricuje, da je želodčne bolezni, vsled katerih je trpel dve leti, odstranila edino le uporaba (tudi odvajalno)

želodčno tinkturo
G. PICCOLIJA, dvornega zaglatelja Njega Svetosti in lekarja v Ljubljani.

1 steklenica velja 20 stot. in se vnanja naročila točno izvršujejo.

Začudenje vzbuja!

Mesto K 18
le K 7

Krasna Gloria remontoirska srebrna ura s 3 močnimi pokrovi in z odskočnim pokrovom, bogato gravirana, točno idoča, 3 letno jamstvo pošilja po povzetju za samo K 7 —

Tovarna ur I. KÖNIG
Dunaj, VII. Westbahnstrasse št. 36/117.

Hočete se prepričati?

Obiščite velika skladišča

Marije vdove Salarini

Ponte della Fabra 2 (vokal Torrente) ul. Poste Nuove 5 „Alla Città di Londra“

Velik izbor izgotovljenih oblek za moške, dečke in kostumov za otroke. Površniki, močne jope, kožuli, paletot - ranglan. Obleke za dom in delo. Delavske obleke. Tirolski liden. Nepremočljivi plašči (pristni angleški). **Specializirana:** blago tu- in inozemskih tovarn. Izgotavljajo se obleke po meri po najnovejši modi, točno, solidno in elegantno po nizkih cenah.

Podpisana priporočila slav. občinstvu svojo

gostilno
ki se nahaja v

ul. Giovanni Bocaccio, vokal Via Gazzoletti (ul. Miramar, vis-a-vis jahališča Bachschmitt).

Toči vino prve vrste in pivo, ter kuhinja je preskrbljena z gorkimi in mrzlimi jedili.

Priporočivši za obilen obisk bilježi spoštovanjem

MARIJA vdova ČOKELJ.

Narodni kolek je

vdobiti pri upravi

„Edinost“

TOVARNA POHIŠTVA IGNAC KRON

TRST, ULICA CASSA DI RISPARMIO 5

REKLOVANJE PO NAJMODERNEJŠIH ZARTEVAB

KATALOGI BREZPLAČNO.

Ulica Arcata šte. 9 (vokal ulice Sapone)

Zaloga moških oblek FRAN KALASCH

Zimska suknja od K 21—50. Ranglan, površniki, jopiči podšiti s ovrtnikom od astrakane K 13, ravnotaki peluša K 15 od samega astrakana K 27. **POSEBNOST:** črne obleke z 1 in 2 prsi od K 31—46. Velik izbor hlač, močnih delavskih hlač po K 4, zimskih srajc, srajce od bombaža, srajc in spodnjih hlač od fuštanja, belih srajc itd.

Ulica Arcata šte. 9 (vokal ulice Sapone)

5 kron in več zaslužka na dan!

Iščejo se osebe obeh spolov, ki bi pletle na naših strojih priprosto in hitro delo v 1-2 letu doma — Ni treba znati n česar. — Oddaljenost ne škodi nič na blago prodamo mi.

— Družba pletilnih strojev za domače delavce —

Thos H. Whittik & Co.
PRAGA, Petrske námesti 7-156 — TRST, ulica Campanile 13-156.

Tržaški grafični zavod
A. G. Salom

TRST — Corso šte. 2 — Telefon 742

Počati od kavčuka, kovine ali elastike.

Numeratori. Paginatori. Vrežbe. Artistični in trgovski pečati. Pisalni stroji ter stroji za pomnoževanje s pripadki. Napisni in črke od čina, bron in pokosti. Fonografi, gramofoni, cilindri in plošče. Eliografični papir za pomnoževanje s pomočjo luči. — Mehanična delavnica za popraviljanje pisalnih strojev vseh vrst.

Se govori slovensko in hrvaško.

„Avstrijsko parobrodno društvo“ - Trst.
(Avstro-amerikanska proga.) - Fratelli COSULICH.
Nova redna, hitra in direktna služba za blago in potnike
mej Trstom in Novim Jorkom.
Hitri in elegantni novi brzoparobrod
Francesca
odpluje dne 30. nov. t. l. v Novi York.
Potnina znaša III. razred K 175.—, I. razred K 300.—.
Potrežba in hrana (vsak dan svež kruh in meso) dobro vino, zdravniške službe. Parniki so električno razsvetljeni in ventilirani. Potniki III. razreda imajo popolno svobodo na krovu.
Za pojasnila se je obrniti na društvo v Trstu, ulica Molin piccolo št. 2

Mejnarodno spedijsko posredovanje

Caro & Jellinek

Trst ul. Romagna št. 2 Trst.

TELEFON št. 1627

Podružnice: Dunaj, Budapešt in Lvov.

Zastopstva na vseh glavnih trgih tu- in inozemstva.

Se priporoča za preskrbljenje seljenj s zaprtimi blazinjenimi vozovi za pohištvo toli v mestu koli v tu- in inozemstvu.

Pakovanje za prevoz po morju.

Posebno ugodni pogoji za vojaške osebe in državne uradnike.

Posiljate vsake vrste po stalni nizki prevoznini.

Proračuni brezplačno.

Velik izbor inozemskih in lokalnih vzorcev.

Pozor! Pozor!

Nova krojačnica.

Piazza della Barriera 3 I.

Slovenski napis.

Izvršuje vsa v krojaško stroko spadajoča dela v popolno zadovoljnost. — Najnižje cene!

Priporoča se udani

Slavoj Škerl.

Pesek (kremenast)

fin in bolj debel se kupi v velikih množinah (in sicer bi bila poraba stalna) franko Trst ali pa kje v okolici Trsta na mestu. Ponudbe z označenjem kvalitete in kvantitete ter cene za kubični meter se prosijo pod »Kremen 100« na upravo lista »Edinost«.

Nad 40-leten vspeh.

Najstarejša medicinska specializirana naša pokrajina.

PASTIGLIE PRENDINI

(od ogolunene sladke škorpje)

Iznajditelj in izdajatelj P. PRENDINI v TRSTU.

Odlikovane z kolajnami in diplomami na prvih mejnarodnih razstavah.

Počastene se zaupanjem odličnih zdravnikov ter predpisane kot domače zdravilo pri: grlobolu, kašlju, hripavosti, upadanju glasu, kataru.

Zamorejo jih uživati tudi otroci, nadalje pevci, govorniki ter učitelji, da zadobijo čist in svež glas.

NB. Pazite na nepošteno ponarejanje ter zahtevajte vedno „Pastiglie Prendini“.

V skatleah: v lekarni „Prendini“ v Trstu ter v vseh boljših lekarnah tukaj in v Evropi.

Zaloga

Izvozno-marčne (Export-Märzen) in vležane (Lager)

pivo

v sodčkih in v boteljkah, kakor tudi

kvasa

iz tovarne Bratov Reininghaus Steinfeld pri Gradcu.

Zaloga Mattonijeve Giesshubler vedno sveže kisle vode

po zmernih cenah

ANTONU DEJAK junior

TRST
Via degli Artisti šte. 10.

„Slavija“

Zavaruje poslopja in premočnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkrajnje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in občnkoristne namene.

Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastni bančni hiši v Gospodskih ulicah 12

Rezervni fond 31.865.386/80 K. izplačane odškodnine: 82.737.159/57 K.

Po velikosti druga vsajemna zavarovalnica naše države s vsakoslovensko-narodno upravo.

Vsa pojasnila daje: